

УДК 796.42:373.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2221-1217-2025-2-13>

ЛЕГКА АТЛЕТИКА ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Світлана КРИШТАНОВИЧ¹,доктор педагогічних наук, професор,
<https://orcid.org/0000-0002-2147-9028>,
skrischtanovich@gmail.com**Дмитро ЯНДОЛ¹,**здобувач вищої освіти,
<https://orcid.org/0009-0009-3468-562X>,
garah5254@gmail.com¹Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

Анотація. У статті розглянуто легку атлетику як комплексний і трансформувальний елемент фізкультурної діяльності в закладі дошкільної освіти, здатний суттєво змінювати структуру та динаміку освітнього середовища. Показано, що впровадження бігу, стрибків, метання та інших легкоатлетичних вправ сприяє активізації рухового режиму дітей, інтеграції руху в різні види діяльності та формуванню «рухової культури мислення». Окреслено вплив легкої атлетики на просторово-організаційний, методичний, психоемоційний та соціальний компоненти освітнього процесу. Підкреслено значення командних ігор та естафет у розвитку емоційного інтелекту, згуртованості та комунікативних навичок. Окрему увагу приділено інклюзивним можливостям легкої атлетики, які дають змогу адаптувати вправи під дітей з різними потребами. Висвітлено роль педагога, який гнучко реагує на стан і потреби дітей, підтримує мотивацію та сприяє формуванню довірливих відносин. Проаналізовано родинно-суспільний аспект, зокрема залучення батьків та громади через спортивні свята й заходи. Доведено, що впровадження легкоатлетичних практик формує новий тип педагогічної культури, заснованої на тілесно-чуттєвій компетентності, та сприяє створенню адаптивного, людиноцентричного освітнього середовища, яке підтримує фізичний, соціальний, емоційний і пізнавальний розвиток кожної дитини.

Ключові слова: дошкільна освіта, легка атлетика, фізичний розвиток, рухова активність, інклюзія, освітнє середовище, педагог.

ATHLETICS AS A FACTOR IN TRANSFORMING THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF A PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION

Svitlana KRYSHATANOVYCH¹,Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
<https://orcid.org/0000-0002-2147-9028>,
skrischtanovich@gmail.com**Dmytro YANDOLA¹,**Higher Education Applicant,
<https://orcid.org/0009-0009-3468-562X>,
garah5254@gmail.com¹Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture

Abstract. The article examines athletics as a comprehensive and transformative element of physical education in preschool institutions, capable of significantly changing the structure and dynamics

of the educational environment. The introduction of running, jumping, throwing, and other athletic activities is shown to promote increased daily physical activity, integration of movement into various types of activities, and the development of a “motor culture of thinking”. The impact of athletics on the spatial-organizational, methodological, psycho-emotional, and social components of the educational process is outlined. The importance of team games and relays in developing emotional intelligence, cohesion, and communication skills is emphasized. Special attention is given to the inclusive potential of athletics, allowing adaptation of activities for children with diverse needs. The role of the educator is highlighted, who flexibly responds to children’s conditions and needs, maintains motivation, and fosters trust-based relationships. The family-community aspect is analyzed, particularly the engagement of parents and the community through sports events and celebrations. It is proven that implementing athletic practices shapes a new type of pedagogical culture based on bodily-sensory competence and contributes to creating an adaptive, child-centered educational environment that supports every child’s physical, social, emotional, and cognitive development.

Key words: preschool education, athletics, physical development, physical activity, inclusion, educational environment.

Постановка проблеми. У сучасних умовах дошкільної освіти фізичне виховання дітей залишається ключовим фактором їхнього всебічного розвитку. Проте значна частина методик є обмеженою та мало інтерактивною. Водночас легка атлетика, інтегрована в освітній простір, здатна змінити структуру, динаміку та психологічний клімат дошкільного середовища. Легка атлетика – це не лише фізичне навантаження, але й нова парадигма педагогіки, яка формує тілесну обізнаність, соціальні навички, мотивацію до руху, інклюзію, психологічний комфорт і партнерство з батьками. Проблема полягає у недостатності методологічно обґрунтованих практик, щоб системно інтегрувати легку атлетику в дошкільний освітній процес як середовищно-утворювальний чинник.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив засобів легкої атлетики на швидкісні здібності дошкільнят і молодших підлітків було досліджено плеядою науковців (О. Riga, М. Gonchar, & І. Pilgui (2024), Т. Гнатюк (2019)). Експериментальні дані підтверджують, що адаптовані легкоатлетичні вправи, орієнтовані на прудкість, дають змогу значно покращити рухову активність. Дослідження показали, що дошкільнята, котрі відвідують спортивні секції (наприклад, «Футбик»), демонструють випередження в когнітивному розвитку порівняно з однолітками, які відвідують лише садочок. З іншого боку, діти в садочку показали перевагу в соціально-емоційному розвитку (Н. Базилевич, С. Закопайло, В. Полішук (2024), Л. Демиденко (2021), О. Дубчак (2020)). Проаналізовано, вплив вправ на фізичні показники дітей старшого дошкільного віку. Зокрема, доведено, що рухливі вправи на відкритому повітрі ефективно підтримують розвиток рухових умінь. (Ю. Горобець (2018), Г. Омеляненко, Ф. Товстопяtko, О. Бессарабова, С. Новицька (2022),

О. Яворська (2023)). Особливості розвитку рухових якостей у дошкільнят досліджено Н. Біляєвою (2022), О. Довгаль (2019), С. Карауловою, Є. Воронковим, К. Потаповим (2023). Літературні огляди зазначають, що формування рухових навичок у дошкільному віці (як-от гнучкість, координація, точність рухів) є пріоритетним напрямом у фізичному вихованні. Оптимізація активності, особливо через фізкультурні ігри, сприяє цьому процесу. Основні проблеми інклюзивного фізичного виховання дітей з особливими потребами розглянули І. Боднар, О. Слімаковський, А. Гук (2023), Г. Гук (2022), Т. Дичок (2018), О. Язловецька (2021). Науковці досліджували, як фізичне виховання впливає на психоемоційний і фізичний стани в процесі інклюзивного навчання.

Однак питання щодо трансформації освітнього середовища закладу дошкільної освіти залишається відкритим та потребує досконалого вивчення.

Метою статті є аналіз впливу легкої атлетики на трансформацію освітнього середовища закладу дошкільної освіти та обґрунтування її потенціалу як середовищно-утворювального чинника, що підтримує фізичний, соціальний, емоційний і пізнавальний розвиток дітей.

Виклад основного матеріалу. Легка атлетика як складник фізкультурної діяльності в закладі дошкільної освіти чинить комплексний, трансформувальний вплив на саму структуру освітнього середовища. Вона не обмежується лише фізичним розвитком дитини, а змінює динаміку групової взаємодії, просторову організацію, режимні моменти й навіть методичну філософію освітнього процесу. Введення елементів бігу, стрибків, метання у щоденну практику приводить до переосмислення принципів побудови дня, ролі вихователя, структури занять

і психоемоційного клімату в групі. Таким чином, легка атлетика діє не як один з напрямів фізкультури, а як середовищно-утворювальний чинник, що змінює не лише дітей, але й освітній простір загалом. Однією з перших і найбільш очевидних змін, які зумовлює впровадження легкої атлетики, є активізація рухового режиму протягом усього дня [1; 4; 5]. Замість ізольованих фізкультурних занять виникає необхідність створення мобільних фізичних вставок – динамічних пауз, ранкових пробіжок, рухливих хвилинок у час занять. Легка атлетика, зокрема біг і стрибки, легко інтегрується в інші види діяльності: наприклад, біг навколо букв, стрибки до геометричних фігур, метання «відповідей» у ціль. Така інтеграція сприяє формуванню «рухової культури мислення», де тіло стає помічником у засвоєнні знань. Це оновлює сам підхід до дошкільної педагогіки, у якій рух тепер виступає не як пауза, а як форма пізнання. Легка атлетика, особливо у форматі гри, допомагає малюкові «потоваришувати» з власним тілом, що є критично важливим на ранньому етапі формування особистості. Це впливає на самооцінку, здатність до самопрезентації, сміливість у взаємодії, ініціативність і навіть мовленнєву активність. Таким чином, рухова свобода трансформується у психологічну: простір стає безпечним, відкритим і сприятливим для розвитку в усіх його формах.

Значні зміни відбуваються також у просторово-організаційному компоненті середовища. Простір для занять стає більш гнучким, багатфункціональним, динамічним. Якщо раніше фізкультура асоціювалася з чітко обмеженим спортивним залом, то впровадження легкої атлетики стимулює використання коридорів, подвір'я,

природного середовища як повноцінного навчального простору. Вихователь починає організовувати бігові доріжки з обручів, «ями» для стрибків з килимків, ігрові доріжки для метання з підручних матеріалів. Така організація дає змогу дітям більше рухатися протягом дня, а також створює атмосферу відкритості, експерименту й динаміки (табл. 1).

Методична структура занять зазнає якісного оновлення. Легка атлетика диктує чіткість організації, послідовність, циклічність, що вчить дітей дотримуватись інструкцій, орієнтуватися у схемах дій та правилах. Наприклад, бігові вправи потребують початкового сигналу, фіксації фінішу, збереження дистанції – усе це привчає до уважності, саморегуляції, поваги до простору інших. Стрибки у довжину формують у дітей поняття межі й планування дій, а метання навчає координувати очі й руки, спрямовуючи зусилля [6–8]. Такі навички переносяться й на інші аспекти життя – навчання, гри, самообслуговування.

Психоемоційний мікроклімат у групі також змінюється. Завдяки простим, доступним і водночас захопливим легкоатлетичним завданням діти частіше переживають емоцію досягнення, отримують підтримку від однолітків і дорослих, зміцнюють впевненість у власних силах. Заняття, у яких домінує командна взаємодія (наприклад, естафети), сприяють розвитку емпатії, взаємоповаги та кооперації. Діти навчаються працювати заради спільного результату, що суттєво впливає на соціометричну структуру групи: зменшується кількість конфліктів, підвищується рівень соціальної згуртованості [1; 10; 15]. Також змінюється педагогічна роль дорослого. Вихователь перестає бути лише «інструктором», який дає

Таблиця 1

Ключові форми впливу легкої атлетики на зміни в освітньому середовищі дошкільної освіти

Легка атлетика транслює дітям і родинам цінність фізичної активності як норми життя. Завдяки частим відкритим заходам, спортивним святкам та участі батьків фізична культура стає не лише частиною програми, але й стилем взаємодії в садочку і вдома.		
Легка атлетика створює умови для зміни простору: майданчик стає місцем гри, пізнання і співпраці, стіни перетворюються на зони маркування, а підлога – на бігові траєкторії. Вона трансформує фізичне середовище у динамічне, мобільне та адаптивне, сприяючи активному навчанню.	Освітнє середовище дошкільної освіти	Завдяки легкій атлетиці педагог переходить від директивного стилю до фасилітативного: не просто «веде», а підтримує, спонукає до дослідження, експерименту, самостійного виконання рухових завдань. Це змінює саму природу дитячо-дорослих взаємин у бік довіри й партнерства.
Колективні ігри на основі естафет і командних завдань формують у дітей досвід підтримки, взаємоповаги та співучасті. Саме через легку атлетику формуються навички чесного змагання, прийняття поразки і командної перемоги – елементи, критично важливі для емоційного інтелекту		

Джерело: сформовано авторами за даними джерел [7; 9; 13].

команди, і переходить у роль фасилітатора рухового досвіду: він спостерігає, адаптує завдання, підтримує емоційно, показує приклад, заохочує індивідуальні зусилля. Легка атлетика як форма діяльності вимагає постійної імпровізації, гнучкого реагування на темп і стан дітей, а отже, підвищує педагогічну майстерність [13]. Крім того, завдяки активній участі у рухових ситуаціях педагог стає частиною колективу, зміцнює контакт з дітьми, що позитивно впливає на довіру й авторитет (рис. 1).

Зростає також увага до інклюзії. Легка атлетика завдяки своїй варіативності та простоті дає змогу адаптувати завдання під дітей з різними потребами: з порушеннями опорно-рухового апарату, гіперчутливістю або затримками психомовленнєвого розвитку. Вправи можуть бути спрощеними або модифікованими без втрати змісту – наприклад, повільний біг з підтримкою дорослого, стрибки з низьких поверхонь, метання м'яких предметів сидячи. Така доступність не лише забезпечує участь усіх, але й формує у дітей культуру взаємопідтримки, прийняття відмінностей, що надзвичайно важливо для формування здорового соціального середовища в групі. Не менш

важливим є те, що завдяки легкій атлетиці освітній процес набуває більшої гнучкості й динаміки. Сьогодні вихователь може вільно змінити хід заняття, побачивши втому або надмірне збудження, і замінити статичну гру на бігову вправу або стрибки. Це дає змогу не просто підтримувати увагу дітей, але й регулювати групову енергію, створювати баланс між рухом і відпочинком [3; 6; 8; 14]. Така педагогіка моменту – це не відхід від плану, а вища форма чутливого реагування на потреби дітей, що вимагає глибокого професіоналізму й підвищує емоційну якість освітнього процесу.

Неможливо оминати вплив легкої атлетики на родинно-суспільний аспект функціонування садочка. Проведення «малих олімпіад», спортивних свят і бігових флешмобів за участю батьків, вихователів і громади сприяє активнішій участі родин у житті закладу, зміцнює партнерські взаємини та популяризує культуру здорового способу життя [13]. Легка атлетика стає тим каналом, через який фізкультура переходить з освітнього простору у побутовий – батьки більше гуляють з дітьми, бігають, грають у рухливі ігри, продовжуючи педагогічну лінію закладу (рис. 2).

Рис. 1. Особливості впливу легкої атлетики на зміни в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти

Джерело: сформовано авторами за даними джерел [7; 11; 12].

Рис. 2. Етапи інтегрування легкої атлетики в освітнє середовище закладу дошкільної освіти

Джерело: сформовано авторами за даними джерел [1; 2; 4; 5; 9].

Висновки. Зміни, які ініціює легка атлетика в освітньому середовищі, мають також тривалий характер, оскільки вони впливають не лише на поточний стан організації рухової активності, але й на педагогічну культуру колективу. Педагоги, які освоїли методи організації легкоатлетичних вправ, починають інакше вибудовувати структуру дня, гнучко поєднувати навчальні й рухові моменти, частіше рефлексувати над мотиваційним станом дитини. Вони вчаться спостерігати за невербальними сигналами втомленості або перенапруження, реагувати не за шаблоном, а в контексті індивідуальних особливостей. Таким чином, формується новий тип педагогічної компетентності – тілесно-чуттєвий, що значно підвищує якість взаємодії. Загалом вплив легкої атлетики на освітнє середовище є системним, різновекторним і довготривалим. Вона трансформує не лише окремі компоненти

освітнього процесу, але й філософію педагогічної взаємодії, просторову організацію, ритм дня, соціальні зв'язки. Садочок, який активно впроваджує легкоатлетичні практики, стає динамічним середовищем, де кожна дитина має змогу розвиватися фізично, соціально, емоційно й пізнавально, а освітній процес набуває ознак живого, адаптивного, людиноцентричного механізму. Отже, легка атлетика не лише діє на фізичному чи методичному рівні, але й трансформує глибинні педагогічні установки, наближаючи освітній процес до дитини як унікальної, активної, тілесно й емоційно живої особистості.

Перспективи наукових досліджень полягають у розробленні методик, які враховують вікові особливості, мотивацію, психоемоційний стан дітей дошкільного віку, а саме їхню здатність до інтерактивності, командних завдань, ігрового формату.

Список використаних джерел

1. Базилевич Н., Закопайло С., Поліщук В. Вплив засобів легкої атлетики на розвиток швидкісних здібностей молодших підлітків. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2024. Серія 15 (3К (176)). С. 66–70. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).14](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).14).
2. Біляєва Н. Значення фізичної культури в розвитку дитини дошкільного віку. *Освітній простір України*. 2022. № 3 (100). С. 58–61.
3. Боднар І., Слімаковський О., Гук А. Ефективне фізичне виховання в інклюзивних класах з точки зору вчителів фізичної культури. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2023. № 3 (63). С. 32–39.
4. Гнатюк Т. Методика розвитку швидкісних якостей у дітей дошкільного віку на заняттях з фізичної культури. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. № 3 (21). С. 87–90.
5. Горобець Ю. Організація рухової діяльності в ЗДО із застосуванням легкоатлетичних вправ. *Педагогічний часопис Волині*. 2018. № 2 (9). С. 141–145.

6. Гук Г., Боднар І. Основні проблеми інклюзивного фізичного виховання дітей з особливими потребами. *Педагогічні науки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Короленка*. 2022. № 79. С. 92–105.
7. Демиденко Л. Роль фізичної культури у всебічному розвитку дошкільника. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету. Серія: Педагогічна*. 2021. № 27. С. 56–60.
8. Дичок Т. Фізкультурні заняття на свіжому повітрі в процесі інклюзивного навчання / за ред. І. Демченко. *Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. Умань, 2018. № 4. С. 1–3.*
9. Довгаль О. Використання елементів легкої атлетики в процесі фізичного виховання дітей дошкільного віку. *Молодий вчений*. 2019. № 12 (76). С. 82–85.
10. Дубчак О. Заняття фізичною культурою як засіб формування здорового способу життя в ЗДО. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 34. С. 112–116.
11. Караулова С., Воронков Є., Потапов К. Особливості розвитку рухових якостей дітей дошкільного віку. *Фізичне виховання та спорт*. 2023. № 1. С. 67–72. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2022-1-10>.
12. Омеляненко Г., Товстопятко Ф., Бессарабова О., Новицька, С. Вплив комплексу вправ фізкультурно-оздоровчої діяльності на показники дітей старшого дошкільного віку. *Фізичне виховання та спорт*. 2022. № 2. С. 48–54. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2022-2-06>.
13. Яворська О. Інноваційні форми організації фізкультурних занять у ЗДО з елементами легкої атлетики. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. 2023. № 156 (2). С. 34–39.
14. Язловецька О. Проблеми розвитку інклюзивної освіти у сфері фізичної культури в Україні. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 200. С. 171–175.
15. Riga O., Gonchar M., Pilgui I. Розвиток здорових дітей раннього та дошкільного віку м. Харкова. Результати другого етапу дослідження. *Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина*. 2018. № 8 (3 (29)). С. 12–15. <https://doi.org/10.24061/2413-4260.VIII.3.29.2018.3>.

References

1. Bazylevych, N., Zakopaylo, S., & Polishchuk, V. (2024). Vplyv zasobiv lehkoyi atletyky na rozvytok shvydkisnykh zdibnostey molodshykh pidlitkiv [The influence of athletics equipment on the development of speed abilities of younger adolescents.]. *Naukovyy chasopys Ukrayins'koho derzhavnoho universytetu imeni Mykhayla Drahomanova. Seriya 15, (3K (176))*, 66–70. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).14](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).14) [in Ukrainian].
2. Bilyayeva, N. (2022). Znachennya fizychnoyi kul'tury v rozvytku dytyny doshkil'noho viku [The importance of physical culture in the development of a preschool child.]. V: *Osvitniy prostir Ukrayiny*. Luts'k; 3 (100). S. 58–61 [in Ukrainian].
3. Bodnar, I., Slimakovs'kyi, O., Huk, A. (2023). Efektyvne fizyчне vykhovannya v inklyuzyvnykh klasakh z tochky zoru vchyteliv fizychnoyi kul'tury [Effective physical education in inclusive classes from the point of view of physical education teachers]. *Fizyčne vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi*. 3 (63). 32–39 [in Ukrainian].
4. Hnatyuk, T. (2019). Metodyka rozvytku shvydkisnykh yakostey u ditey doshkil'noho viku na zanyattiyakh z fizychnoyi kul'tury [Methodology for developing speed qualities in preschool children during physical education classes]. V: *Pedahohichni nauky: realiyi ta perspektyvy*. Pereyaslav. 3 (21). S. 87–90 [in Ukrainian].
5. Horobets', Yu. (2018). Orhanizatsiya rukhovoyi diyal'nosti v ZDO iz zastosuvannyam lehkoatletychnykh vprav [Organization of motor activity in ZDO with the use of athletic exercises]. V: *Pedahohichnyy chasopys Volyni*. Luts'k. 2 (9). S. 141–145 [in Ukrainian].
6. Huk, H., Bodnar, I. (2022). Osnovni problemy inklyuzyvnoho fizychnoho vykhovannya ditey z osoblyvymy potrebamy [ain problems of inclusive physical education of children with special needs]. V: *Pedahohichni nauky Poltavs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni V. Korolenka*. 79. S. 92–105 [in Ukrainian].
7. Demydenko, L. (2021). Rol' fizychnoyi kul'tury u vsebichnomu rozvytku doshkil'nyka [The role of physical culture in the comprehensive development of a preschooler]. V: *Zbirnyk naukovykh prats' Kam'yanets'-Podil's'koho nats. un-tu*. Seriya: Pedahohichna. 27. S. 56–60 [in Ukrainian].
8. Dychock, T. (2018). Fizkul'turni zanyattya na svizhomu povitri v protsesi inklyuzyvnoho navchannya [Physical education classes in the fresh air in the process of inclusive education]. V: Demchenko II, redaktor. *Inklyuzyvna osvita: teoriya, metodyka, praktyka*. Materialy IV Vseukr. nauk.-prakt. konf. Uman'. 4. S. 1–3 [in Ukrainian].
9. Dovhal', O. (2019). Vykorystannya elementiv lehkoyi atletyky v protsesi fizychnoho vykhovannya ditey doshkil'noho viku [Using elements of athletics in the process of physical education of preschool children]. V: *Molodyy vchenyy*. 12 (76). S. 82–85 [in Ukrainian].
10. Dubchak, O. (2020). Zanyattya fizychnoyu kul'turoyu yak zasib formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya v ZDO [Physical education as a means of forming a healthy lifestyle in preschool education]. V: *Innovatsiyina pedahohika*. 34, s. 112–116 [in Ukrainian].
11. Karaulova, S., Voronkov, Ye., & Potapov, K. (2023). Osoblyvosti rozvytku rukhovykh yakostey ditey doshkil'noho viku [Peculiarities of the development of motor qualities of preschool children]. *Fizyčne vykhovannya ta sport*, (1), 67–72. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2022-1-10> [in Ukrainian].

12. Omel'yanenko, H., Tovstopyatko, F., Bessarabova, O., & Novyts'ka, S. (2022). Vplyv kompleksu vprav fizkul'turno-ozdorovchoyi diyal'nosti na pokaznyky ditey starshoho doshkil'noho viku [The influence of a set of exercises of physical culture and health-improving activities on the indicators of children of senior preschool age]. *Fizychne vykhovannya ta sport*, (2), 48–54. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2022-2-06> [in Ukrainian].

13. Yavors'ka, O. (2023). Innovatsiyni formy orhanizatsiyi fizkul'turnykh zanyat'u ZDO z elementamy lehkoyi atletyky [Innovative forms of organizing physical education classes in preschool educational institutions with elements of athletics]. V: *Visnyk Chernihiv. nats. ped. un-tu*. Seriya: Pedahohichni nauky. Fizychne vykhovannya ta sport. 156 (2), s. 34–39 [in Ukrainian].

14. Yazlovets'ka, O. (2021). Problemy rozvytku inklyuzyvnoyi osvity u sferi fizychnoyi kul'tury v Ukrayini [Problems of developing inclusive education in the field of physical culture in Ukraine]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. 200. 171–175 [in Ukrainian].

15. Riga, O., Gonchar, M., & Pilgui, I. (2018). Rozvytok zdorovykh ditey rann'oho ta doshkil'noho viku m. Kharkova. Rezul'taty drugoho etapu doslidzhennya [Development of healthy children of early and preschool age in Kharkiv. Results of the second stage of the study]. *Neonatalogiya, khirurhiya ta perynatal'na medytsyna*, 8 (3 (29)), 12–15. <https://doi.org/10.24061/2413-4260.VIII.3.29.2018.3> [in Ukrainian].

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата надходження статті: 25.09.2025

Дата прийняття статті: 24.10.2025